

כל אחד יכול לרקוד ולנוע – מחול בחינוך המיוחד

אפרת בורוכוביץ' לפיד

נושא ה"מחול לכולם" נכנס לשיח ולעולמנו בעשרים שנה האחרונות. אני עוסקת ב"מחול מוגש" כבר 16 שנים מתוך 28 שנות קריירה בהוראה שהתחילה בחינוך גופני בחינוך המיוחד ועברה הסבה במסגרת הכשרה למחול בחינוך המיוחד.

אני פועלת בתנועה ו"מרקידה" תלמידים בשני בתי ספר – "יובלים" ברמלה בהנהלת הגב' מירב סימוביץ' ו"התומר" בנס ציונה בהנהלת הגב' איילת יששכר. עבודתי התנועתית במהלך השנים עם התלמידים/ות, מתמקדת בהתאמת טכניקות הוראה וסגנונות ריקוד ליכולות השונות של תלמידי כך שגם תלמיד/ה עם מגבלה פיזית או מנטלית יוכל לנוע ולהשתפר בתנועה בהתאם ליכולותיו/יה.

ההתנסות בטכניקות קונטקט בהשתלמויות בכפר המחול ורטיגו במסגרת "כח האיזון" בהנחיית חי כהן וטלי ורטהיים וההכשרה להוראת פלדנקרייז בווינגייט, הוסיפו לי בשנים האחרונות כלים נוספים לעבודה עם אוכלוסיות מיוחדות בשני בתי הספר.

בבית ספר "יובלים" אני בוחרת לראות את התלמידים כבעלי יכולות ברמות תפקוד שונות עקב אתגרים אורגניים נפשיים, התפתחותיים ותקשורתיים. בפועל אני עושה שימוש במשחקי תנועה ורצפי תנועה מובנים בשילוב מוסיקה ושירים כדי לשמר ולשכלל את המוכר, זאת לצד תנועות בסיס בפלדנקרייז כדי ליצור תהליכי למידה של תנועות חדשות ושיפור יציבה.

בית ספר "התומר" בנס ציונה הוא בית ספר קהילתי אזורי הכולל תלמידים שגם אותם אני רואה כבעלי תפקוד גופני עצמאי, יחד עם יכולות לימודיות וקוגניטיביות בדרגות שונות. תחום התנועה מאפשר לחלק מהתלמידים להתבלט ולהציג יכולת טובה ואפילו טובה מאוד, ולאחרים ההתנסות התנועתית מעניקה חווית הצלחה, תחושת מסוגלות, שמחה ושילוב חברתי.

התלמידים משתתפים בשיעורי מחול מכיתה ד' עד ט'.

במסגרת התיכון (י' – י"ד) מתאפשר להם לבחור במגמת מחול לצד מגמות בתחומי אומנות ומלאכה אחרים (מוסיקה, תכשיטנות, קרמיקה, בישול, עיצוב בעץ, אומנות וגינון) הם לומדים יום בשבוע רצף של 4 שעות לימוד בהם חלק מעשי וחלק עיוני. צוות המורים של המגמות בוחר בכל שנה נושא משותף בו תעסוק כל מגמה מהזווית שלה. את התוצרים מציגים במהלך השנה הן במסגרת קפטריה (קפה גלריה), והן במסגרת פרויקט הסיום של המגמות המשלב תערוכה והופעה בימתית של מגמות המחול והמוסיקה.

בשנת הלימודים האחרונה הוספנו חוויה מחוץ לבית הספר. ביקרנו עם תלמידי מגמת מחול ומוסיקה בכפר המחול האקולוגי ורטיגו. התלמידות/ים התנסו בשפת הקונטקט בהנחיית חי כהן וטלי ורטהיים. החוויה הייתה מרוממת ומלאת השראה. בהמשך אני שואפת לקשר עם מגמת מחול באחד התיכונים בנס ציונה, למפגש ויצירה עם התלמידות/ים הנהדרות/ים שלי.

"ריקוד הוא השפה הסודית של הנפש" (מרתה גרהם)